

УДК 811.161.135.035

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2022-11.27>

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ФЕНОМЕНУ КОНОТАЦІЇ

Приходько Ганна Іллівна

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології та лінгводидактики
Запорізького національного університету
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна

У статті зроблено спробу аналітичного огляду представлених у мовознавстві підходів до визначення терміна «конотація» у лінгвокультурологічному аспекті. Висвітлено проблеми сучасного стану теоретичного опрацювання конотації, схарактеризовано змістове наповнення терміна, аргументовано його оптимальну дефініцію. Узагальнено підходи до розмежування широкого і вузького розуміння конотації, акцентовано на синтезі обох підходів. Відокремлено два різновиди конотації – узуальну та оказіональну. Визначено структуру компонентів конотації у системі мови та мовлення, констатовано, зокрема, що в системі мови вона репрезентована трьома компонентами (експресивним, емоційним та оцінним), а в системі мовлення чотирма (експресивним, емоційним, оцінним і функційно-стилістичним). З'ясовано, що культурна конотація – це додаткові семантичні, емоційні, прагматичні або стилістичні відтінки узуального чи оказіонального характеру, що входять до семантики слова, виражаючи емотивно-оцінне ставлення до дійсності. Роль культурної конотації полягає у привнесенні до концептуальної системи мови того, що не є універсальним для всіх мов і у з'ясуванні специфіки даної конкретної мови. Визначено функцію конотації в інтерпретації картини світу та формуванні концептосфери певного етносу. Доведено, що у межах вивчення культурної конотації у значенні мовної одиниці виділяється три культурно-марковані блоки значення: мотиваційне, оцінне, емотивне, які й інтерпретуються у семантичному просторі культури та співвідносяться з культурно-національними критеріями. Культурна інтерпретація як мовних сутностей у співвідношенні зі знаками культури, так і явищ запозичення конотацій дозволяє говорити про національно-культурні феномени та їх особливості в житті мовного колективу.

Ключові слова: конотація; лінгвокультурологічних, концептосфера, картина світу, конотативний компонент; денотативний компонент

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Поняття конотації вкрай непросте. Цей термін охоплює різні сторони слова: «додатковий або маргінальний семантичний компоненти», «емотивні та експресивні», «модальні» та «оцінні», «прагматичні риси», «семантичні асоціації» та «стилістичні нюанси» тощо. Термін «конотація» використовується у різних галузях філологічного знання. Це і лексична семантика, і стилістика, і теорія виразності, інтертекстуальність. Конотація у явному чи прихованому вигляді наявна у концептуальному аналізі, у вивченні архетипів і міфологем повсякденної свідомості. Не зважаючи на значну кількість досліджень, присвячених цьому лінгвістичному явищу, на сьогодні не є повністю визначеним як статус конотації, так і її структура та межі функціонування. Студіювання конотації у лінгвокультурологічному аспекті є логічним продовженням проблеми внутрішньої форми мовного знака як лінгвокультурологічної категорії, що і зумовлює **актуальність** запропонованої статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «конотація» настільки багатогранне,

що набуває найрізноманітніших визначень залежно від царини застосування. У стилістиці «конотація» розуміється як стилістичне значення, пов'язане з емоційною оцінкою (Винокур, 2009), у перекладознавстві – прагматичне значення (Чередніченко, 2017), у лінгвокраїнознавстві – додаткова інформація, що має національне забарвлення (Верещагин, Костомаров, 1980), у психології – семантичні асоціації (Апресян, 2009). У самій лінгвістиці конотація тлумачиться, як «асоціативні ознаки, що є частиною лексичного значення мовної одиниці». Крім того, наголошується, що конотації «формуються і досвідом комунікантів, і мовною системою й завжди поєднуються з певним для них розумінням» (Шаховський, 2009, с. 34–35).

Поняття «конотація» може трактуватися як у широкому, так і вузькому значенні. У першому випадку йдеться зазвичай про будь-який компонент, який доповнює предметно-понятійний або денотативний, а також граматичний зміст мовної сутності, при цьому виконуючи експресивну функцію. У другому випадку конотація розглядається як «компонент значення, смислу мовної одиниці, що виступає у вторинній для

неї функції найменування, що при вживанні в мові доповнює її об'єктивне значення асоціативно-образним уявленням щодо позначеної реалії на основі усвідомлення внутрішньої форми найменування, тобто ознак, співвідносних з буквальним змістом тропу або фігури мовлення, які мотивували переосмислення цього виразу» (Телия, 1998, с. 236).

Формулювання мети і завдань статті.

Метою цієї статті є спроба визначити місце та специфіку конотації в контексті лінгвокультурології. Досягненню поставленої мети сприятиме реалізація таких **завдань**: 1) узагальнити проблеми сучасного стану теоретичного опрацювання конотації; 2) схарактеризувати змістове наповнення терміна «конотація», обґрунтувати його оптимальну дефініцію з погляду лінгвокультурології; 3) узагальнити підходи до розмежування широкого і вузького розуміння конотації.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Оскільки ця розвідка має лінгвокультурологічну спрямованість, саме поняття «конотація» розглядається в ракурсі її зв'язку з національно-культурною специфікою та уточнюється терміном «культурно-національна (або культурна) конотація». На думку В.А. Маслової (Маслова, 2001, с. 53), поняття культурної конотації є ключовим у лінгвокультурології у зв'язку із завданнями цього напрямку та визначається як експонент культури мовного знаку.

У традиційному лінгвістичному контексті конотація характеризується такими ознаками: а) конотація є семантичною сутністю; б) конотація узуально чи okazіонально входить у семантику мовних одиниць; в) конотація виражає емотивно-оцінне ставлення суб'єкта мови до дійсності при її позначенні у висловлюванні; г) конотація набуває стилістично маркованої форми у вигляді тропів; д) конотація створює експресивний ефект (Телия, 1998, с. 5).

Цілком ймовірно, що ця група ознак конотації як лінгвістичної категорії не є закритим списком, і в межах лінгвокультурологічного дослідження такий може бути розширений. Так, наприклад: а) конотація включає відсилання не до індивідуального користувача знаку – мовця, а до мовної спільноти (яку можна визначити як національно-культурна єдність) (Кобозева, 2000, с. 92); б) конотація об'єктивується у мовленні, зокрема, у формі псевдотавтологічних конструкцій типу «X є X». При дослідженні лінгвокультурологічної значущості конотації, необхідно звернутися до статусу ознак, які становлять її фундамент.

Деякі лінгвісти вважають, що конотація створюється внутрішньою формою, при цьому остання розуміється в широкому сенсі як будь-який образ, так чи інакше асоційований у свідомості мовців з попереднім значенням слова або висловлювання (Загнітко, 2012; Телия, 1998).

Існує думка, що конотація мовної одиниці утворена несуттєвими, але стійкими ознаками поняття, що нею виражаються, які матеріалізують прийняту в даному мовному колективі оцінку відповідного предмета або факту оточуючої дійсності (Говердовский, 1982, с. 71–77; Гумбольдт, 1985, с. 370–381; Птуха, 2011, с. 391–398).

Такий підхід до структури конотацій дозволяє зняти неясність щодо внутрішньої форми стосовно конотації з огляду на лінгвокультурологічний контекст: внутрішня форма мовного знаку співвідноситься з істотними ознаками, тоді як конотація – з несуттєвими, але стійкими. На основі цього природно припустити, що національно-культурна своєрідність мовного знаку може бути виявлена як на основі аналізу суттєвих, так і несуттєвих семантичних ознак. Очевидним є і існування змішаних типів національно-культурно-мотивованих ознак. Перший варіант національно-культурної специфіки мовного знаку розглядався раніше, звернення до конотації дає змогу виконати лінгвокультурологічну задачу з позицій аналізу несуттєвих ознак значення мовної одиниці. У цьому сенсі конотація отримує маркер «національно-культурна».

Синтез викладених положень та підходів до сутності конотації дозволяє дати наступне робоче визначення. Конотація є семантична сутність, що є okazіональною або узуальною частиною семантики мовних одиниць, створювана несуттєвими, але константними ознаками відповідного поняття у вигляді асоціативно-образного уявлення про фрагмент дійсності, виражає емотивно-оцінне ставлення суб'єкта до об'єкта і включає відсилання до особливостей національно-культурної спільноти.

Культурно-національні конотації мовних сутностей узуально супроводжують їх значення у формі образних асоціацій з еталонами, стереотипами та іншими культурними знаками та співвідносяться один з одним у вигляді когнітивних процедур, що надають цим конотаціям осмислення. Культурну конотацію можна визначити, як особливий тип знань, що актуалізується під час культурної інтерпретації, під якою розуміється процедура опосередкування мотиваційного, оцінного та емотивного компонентів зна-

чення мовної одиниці, представлених як галузь культурного знання у «ментальності» носія мови» (Ковшова, 2012, с. 13; Кочерган, 2006).

Отже, у межах вивчення культурної конотації у значенні мовної одиниці виділяється три культурно-марковані блоки значення: мотиваційне, оцінне, емотивне, які й інтерпретуються у семантичному просторі культури та співвідносяться з культурно-національними еталонами, стереотипами, що виступають як культурні знаки. Інтеракція асоціативного образу, створюваного ознаками поняття, та культурних знаків становить зміст національно-культурної конотації. Ця інтеракція може існувати лише в інтерактивному режимі, за наявності культурно-мовної компетенції, яка, з одного боку, «всмоктується з молоком матері», з іншого – з освоєнням еталонів та стереотипів групового досвіду, характерного для даної лінгвокультурної спільності (Телия, 1998).

На мовному рівні ця взаємодія втілюється в емоційно-оцінному змісті й існує у формі почуттів-стосунків, що відображаються у словниках у вигляді маркерів «несхвально, зневажливо, іронічно тощо». Це означає, що національно-культурна конотація насамперед свідчить про ціннісні категорії культури.

Дослідження конотацій у лінгвокультурологічному контексті висвітлює ще одну конотативну особливість, що часто спостерігається у мовних ситуаціях та відображає соціально-культурні зміни, які відбуваються у суспільстві. Конотації слів однієї мови зазвичай невідомі носіям іншої мови, тому при бажанні зняти негативні конотації, що є у споконвічного слова своєї мови, в нього вводиться шляхом запозичення еквівалент, позбавлений цих конотацій, який набуває конотативних значень, що пов'язані з уявленнями про ту країну, з мови якої взято синонімічну лексему.

Як наслідок, реалії рідної мови, що містять негативні оцінки та негативне ставлення, починають іменуватися інакше, очевидно, з метою згладити, завуалювати свій початковий зміст або надати йому більш вагомого статусу. Цілком ймовірно, що може спостерігатися і протилежний процес: іноземне слово, що не має негативних конотацій, запозичується іншою мовою і обростає додатковими негативними конотаціями у зв'язку з новою соціокультурною обстановкою.

Це можна спостерігати на прикладі фразеологічних одиниць. Фразеологізми виражають оціночно-емотивне ставлення мовця до фактів дійсності за допомогою їх образно мотивуючого відображення в мові. Метою таких фразеологічних одиниць є не опис дії, а її кваліфікація

мовцем. Їх уживання провокується конфліктними ситуаціями та вчинками. Національно-культурна специфіка таких одиниць полягає в тому, що їхня експресивність пов'язана з нормативною картиною світу, обумовленою культурними категоріями соціуму. Її розкриття можливе через інтерпретацію образної основи. Культурна інтерпретація передбачає наступний алгоритм: а) співвідношення денотативного змісту одиниці з раціонально-оцінними установками культурної спільності, як результат – формування оцінного судження; б) співвіднесення мотивованого образу внутрішньої форми (мотиваційний компонент) з культурними установками, стереотипами, символами тощо, наслідком чого є формування емотивно-оцінної реакції як емоційного переживання будь-якої об'єктивної ситуації

Таким чином, конотативний компонент значення нарівні з іншими категоріями лінгвокультурологічного моделювання можна використовувати як основу культурної інтерпретації мовних сутностей. Конотація як фрагмент семантичного значення створюється несуттєвими, але стійкими ознаками, має відсилання до лінгвокультурної спільності, постає у вигляді асоціативно-образного уявлення про реальність, на мовному та мовленнєвому рівнях набуває різних форм, виражає емотивно-оцінне ставлення до об'єкта, пов'язане з еталонами, правилами, нормами поведінки, поширеними та прийнятими у даній лінгвокультурній спільності. Культурна інтерпретація як мовних сутностей у співвідношенні зі знаками культури, так і явищ запозичення конотацій дозволяє говорити про національно-культурні феномени та їх особливості в житті мовного колективу.

У семантиці кожної мови є відображення як загальних культурних універсалій, та і своєрідності культури кожного конкретного народу. Своєрідність культури етносу зумовлює специфіку національного компонента мовної ментальності. Завдяки цьому у матерії мови виформується концептуальний образ світу кожного конкретного ментально-лінгвістичного комплексу. У зв'язку з реалізацією національно-специфічного компонента мовної ментальності все частіше в лінгвістичній літературі йдеться про явище культурної конотації (Загнітко, 2012; Маслова, 2001; Птуха, 2011; Телия, 1998). Розглянемо природу цього явища та його зв'язок з культурним складником мовної ментальності.

Теорія конотації загалом в сучасній лінгвістиці дуже багата і вивчається в семіотичному, стилістичному, психологічному, філософському, логічному та семантичному аспек-

тах. Відповідно до традиційної точки зору, конотації властива ознака додатковості до денотативного аспекту значення. Емоційний, експресивний, оцінний і функціонально-стилістичний компоненти хіба що нашаровуються на основне (предметно-логічне, денотативне) ядро значення, іншими словами конотація вторинна стосовно денотації (Шаховський, 2009). У цій найбільш поширеній концепції конотації функціонально-стилістичні семи розташовуються на периферії значення, а предметно-логічні складають його ядро. Конотативний компонент лексичного значення – це місце безпосереднього дотику семантичних та прагматичних аспектів семіозису.

Прагматична обумовленість конотації є її суттєвою ознакою. Думки щодо співвідношення конотації і семантичної структури слова доволі розбіжні. Конотацію вважають забарвленням, додатковим змістом слова (традиційний підхід), її можуть відокремлювати від слова взагалі; часто конотацію включають до сигніфікату слова, імплікації і асоціації (Шаховський, 2009, с. 66). Мовна конотація – це супутні денотату семантичні та стилістичні елементи, що виражають суб'єктивні аспекти вербалізованого сприйняття людиною навколишнього світу (Птуха, 2011). А Ж. Карон говорить про конотацію, як про явище індивідуального порядку – ансамбль знань, асоційованих індивідом з конкретним словом (Caron, 1989 р. 91). Лінгвісти також визнають зв'язок конотативних та імпліцитних смислів (Загнітко, 2012; Кочерган, 2006). Маючи на меті описати сутність феномена культурної конотації, під конотацією будемо розуміти особливу надбудову над предметно-логічним змістом, що поєднує оцінну, емотивну експресивну і стилістичну функції, тим самим дотримуючись традиційної дефініції останньої.

Зв'язок мови з національною культурою багатогранний і різносторонній. Він закріплюється в образі світу національно-лінгвального співтовариства. Кожна лінгвокультура має власний культурний код, під яким тлумачаться стандартизовані мовні практики, що віддзеркалюють систему образів, які мають у межах даної етнокультури певне символічне значення. У зв'язку з описом культурних кодів дослідники використовують поняття національно-культурного компонента значення (Маслова, 2001). Воно є безпосереднім складником концепту «культурний фон». Культурний фон – це простір, в якому існує носій деякої культури у певний проміжок часу, комплекс художніх і нехудожніх знань, що характеризується рівнем і

напрямом синтезу лінгвокультурної спільності. Вивчення конотацій, визначених культурним фоном як контекстом, представляє, з нашої точки зору, особливий інтерес.

Культурна конотація як фактор, що репрезентує лінгвокультурну специфіку того чи іншого співтовариства, виникає як результат інтерпретації асоціативно-образного складника за допомогою співвіднесення його з культурно-національними еталонами та стереотипами. Природу культурної конотації можна пояснити так: культурологічні значення, що супроводжують слово, є приналежністю лише певної мови, тому слово, як історико-культурна сутність, може бути цілком зрозумілим, а його значення осмислене у повному обсязі лише у контексті національної культури.

У кожній мові, у кожній культурі виникають свої специфічні конотації. Механізм їх виникнення пов'язаний із інтенсифікацією окремих аспектів значення. Вирішальним фактором є яскравість внутрішньої форми слова, з урахуванням якої з'являються найстабільніші асоціації, які формують основу конотацій. Зазвичай із денотату вичленовуються окремі ознаки, образ яких постає у внутрішній формі конотативного слова.

Специфіка оцінної картини світу кожної національно-лінгвокультурної спільноти визначається саме сукупністю конотацій культури, властивих даному об'єднанню. Культурні конотації, таким чином, – це не просто інформація про культурні особливості конкретного етносу, це «оцінний ореол» лінгвокультури. Принагідно зазначимо, що конотація несе потенційні номінативні ресурси мовної системи; конотативне слово має здатність як створювати, так і утримувати глибинний смисл, що перебуває у складних взаємовідносинах із семантикою слова, закріплюючи його у мові, тим самим створюючи культурно-національну мовну картину.

Важливою характеристикою культурної конотації є те, що вона може бути схарактеризована як «установка на дискурс». Культурна конотація є мовною функцією пам'яті, вона обумовлює розпізнавання (загальний культурний код сьогодення) та пригадування (загальний культурний код минулого) слів, словосполучень у їхніх стосунках до типу дискурсу. Вона може забезпечувати стійкість словосполучень. Не випадково ми говоримо про особливу роль фразеологізмів та метафор у репрезентації культурної конотації. Лише завдяки культурній конотації встановлюється зв'язок із народно-поетичним дискурсом, який є скарбницею та сховищем досвіду етносу.

Взаємодія асоціативної основи з культурою, що реалізується в культурних конотаціях, дозволяє виділяти культурні домінанти з оперттям на фразеологізми та паремії. Однак, як справедливо зазначається багатьма дослідниками (Вежбицкая, 1999; Маслова, 2001; Птуха, 2011), існують смисли, які вербалізуються у всіх мовах світу універсально, тому не всі фразеологізми та не вся пареміологія містять культурні конотації.

Складність реконструкції культурних конотацій впливає з їхньої інтегрованості (майже повної) у царину конвенційної імпліцитності. Ознаками будь-якої імпліцитної інформації є, по-перше, розуміння інформації, по-друге, факультативність сприйняття, по-третє, можливість експлікації при перефразах і зв'язок з мовленнєвими актами. Суб'єкт мовлення не завжди усвідомлює культурну конотацію; що сприймається далеко не за будь-яких умов спілкування. Але вона завжди може бути передана експліцитно, описово, і може не стосуватися конкретного типу мовленнєвого акта, а завжди пов'язана з тим чи тим дискурсом.

Культурна конотація – це та додаткова по відношенню до денотативного значення прикмета, що несе в собі інформацію про національно-культурний досвід. Саме національний досвід визначає характерологічні особливості мови на всіх її рівнях. З огляду на специфіку мови у свідомості мовців виникає певна мовна картина світу, крізь призму якої людина бачить світ. Мовна картина світу – це вироблене багатовіковим досвідом народу та здійснюване засобами мовних номінацій зображення всього існуючого як цілісного та багаточасткового світу.

Культурні концепти, що формують її, представлені в ній по-різному та інтерпретуються

носіями мови через культурні конотації. Оскільки культурні конотації здебільшого є сферою імпліцитних знань, які не завжди зрозумілі навіть носіям мови, то для представників інших лінгвокультур, а також з метою наукового опису, формою інтерпретації культурних конотацій (і через неї – інтерпретації змісту культурних концептів) є не тлумачення, а культурний коментар, завданням якого виступає інтерпретація взаємозв'язків: Мова vs. Дискурс.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, можна зробити висновок про важливу роль культурної конотації в інтерпретації культурної картини світу, в концептуалізації та формуванні концептосфери. Саме тому концепт називається «згустком культури» та зауважується, що його потенціал залежить від культурного досвіду особистості. Спираючись на поняття культурна конотація, ми виходимо як на концептосферу національної мови – носій колективної свідомості, так і на концептосферу конкретних індивідів.

Таким чином, функція культурної конотації полягає у привнесенні до концептуальної системи мови того, що не є універсальним для всіх мов і у з'ясуванні специфіки даної конкретної мови. Зміст культурної конотації – це результат інтерпретації відповідно до культурно-мовної компетенції носіїв мови тих чи інших знаків мови зі знаками «мови» культури». Культурні конотації, що реалізуються в комунікаціях представників певного ментально-лінгвального комплексу, у своїй сумі визначають тип лінгвокультури, до якого належить цей комплекс і задають його базисні атрибути.

Перспективу дослідження вбачаємо в з'ясуванні особливостей реалізації культурологічних особливостей конотації в розрізі дискурсології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апресян Ю.Д. Исследования по семантике и лексикографии. Т. I: Парадигматика. М.: Языки славянских культур, 2009. 568 с.
2. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. I. Введение. М.: Наука, 1999. С. 263–305.
3. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Лингвострановедческая теория слова. М.: Русский язык, 1980. 320 с.
4. Винокур Т.Г. Закономерности стилистического использования языковых единиц. М.: Либроком, 2009. 240 с.
5. Говердовский В.И. Диалектика коннотации и денотации (Взаимодействие эмоционального и рационального в лексике). *Вопросы языкознания*. 1982. № 2. С. 71–77.
6. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. М.: Прогресс, 1985. С. 370–381.
7. Загнітко А.П. Словник сучасної лінгвістики: Поняття і терміни : [у 4 т.]. Т. 2. Донецьк : ДонНУ, 2012. 350 с.
8. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика. М.: УРСС, 2000. 350 с.
9. Ковшова М.Л. Лингвокультурологический метод во фразеологии. Коды культуры. М.: УРСС, 2012; 2-е изд. 456 с.
10. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства: [підручник]. Київ: Академія, 2006. 424 с.
11. Маслова В.А. Лингвокультурология. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 208 с.
12. Птуха В.А. Конотація як результат взаємозв'язку мови і культури. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2011. Вип. 9. С. 391–398.

13. Телия В.Н. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира. *Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира*. М.: Наука, 1998. С. 173–189.
14. Шаховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. М.: Едиториал УРСС, 2009. 208 с.
15. Чередніченко О.І. Переклад. Культура. Ідентичність. Київ: КНУ, 2017. 224 с.
16. Caron A.J. *Precis de psycholinguistique*. P.: PUF, 1989. 259 p.

REFERENCES

1. Apresyan, Yu.D. (2009). *Issledovaniya po semantike i leksikografii. T. I: Paradigmatika*. [Studies in semantics and lexicography. V. I: Paradigmatics]. M.: Languages of Slavic cultures. [in Russian].
2. Vezhbitskaya, A. (1999). *Ponimaniye kul'tur cherez posredstvo klyuchevykh slov. I. Vvedeniye*. [Understanding cultures through keywords. I Introduction]. M.: Nauka. P. 263–305. [in Russian].
3. Vereshchagin, Ye.M., Kostomarov, V.G. (1980). *Lingvostranovedcheskaya teoriya slova*. [Linguistic and regional theory of the word]. M.: Russkiy yazyk. [in Russian].
4. Vinokur, T.G. (2009). *Zakonomnosti stilisticheskogo ispol'zovaniya yazykovykh yedinit*. [Patterns of stylistic use of language units]. M.: Librokom. [in Russian].
5. Goverdovskiy, V. I. (1982). *Dialektika konnotatsii i denotatsii (Vzaimodeystvie emotsionalnogo i ratsionalnogo v leksike)*. [Dialectics of connotation and denotation (Interaction of the emotional and rational in vocabulary)]. *Voprosyi yazykoznaniiya [The questions of Linguistics]*. № 2, 71–77. [in Russian].
6. Humboldt, V. fon. (1985). *Yazyk i filosofiya kulturu*. [Language and philosophy of culture]. M.: Progress. P. 370–381. [in Russian].
7. Zahnitko, A. P. (2012). *Slovyk suchasnoi linhvistyky: Poniattia i terminy*. [Dictionary of Modern Linguistics: Concepts and terms]. [u 4 t.]. Donetsk: DonNU. [in Ukrainian].
8. Kobozeva, I.M. (2000). *Lingvisticheskaya semantika*. [Linguistic semantics]. M.: URSS. [in Russian].
9. Kovshova, M.L. (2012). *Lingvokul'turologicheskyy metod vo frazeologii. Kody kul'tury*. [Linguistic and cultural method in phraseology. Culture codes]. M.: URSS. [in Russian].
10. Kochergan, M.P. (2006). *Osnovu zistavnogo movoznavstva* [pidruchnik]. [Fundamentals of comparative linguistics]. Kyiv: Akademiya. [in Ukrainian].
11. Maslova, V.A. (2001). *Lingvokul'turologiya*. [Linguoculturology]. M.: Izdatel'skiy tsentr «Akademiya». [in Russian].
12. Ptuha, V.A. (2011). *Konotatsiya yak rezultat vzaemozvyazku movy i kultury*. [Connotation as a result of the relationship between language and culture]. *Suchasni doslidzhennya z inozemnoyi filolohiyi. [Modern research in foreign philology]*. 9, 391 – 398. [in Ukrainian].
13. Teliya, V.N. (1998). *Metaforizatsiya i yeye rol' v sozdaniy yazykovoy kartiny mira*. [Metaphorization and its role in creating a linguistic world view]. *Rol chelovecheskogo faktora v yazyke: Yazyk i kartina mira. [The role of the human factor in language: Language and the world view]*. P. 173–189. [in Russian].
14. Shakhovskiy, V.I. (2009). *Kategorizatsiya emotsiy v leksiko-semanticheskoy sisteme yazyka*. [Categorization of emotions in the lexical-semantic system of language]. M.: Yeditorial URSS. [in Russian].
15. Cherednichenko, O.I. (2017). *Pereklad. Kultura. Identychnis.t* [Translation. Culture. Identity]. Kyiv: KNU. [in Ukrainian].
16. Caron, A.J. (1989). *Precis de psycholinguistique*. P.: PUF. [in French].

LINGUOCULTURAL PARAMETERS OF THE CONNOTATION PHENOMENON

Prihodko Ganna Iivna

*Doctor of Philological Sciences, Professor,
Professor at the Department of English Philology and Linguodidactics
Zaporizhzhia National University
66, Zhukovsky Str., Zaporizhzhia, Ukraine*

The article proposes the analytical review of approaches to the definition of the term «connotation» in the linguoculturological aspect. The problems of the the theoretical interpretation of the connotation's current state are discussed; the essence of this phenomenon and its optimal definition is characterized. The demarcation of the wide and narrow types of connotation are pointed out; the emphasis is put on the synthesis of both approaches. Two different kinds

of connotation have been adopted – the usual and the occasional. The structure of the connotation components in the system of language and speech was determined. It was stated that in the system of language there are three components (expressive, emotional and evaluative), and in the system of speech four components are distinguished (expressive, emotional, evaluative and functional-stylistic). It is stressed that the cultural connotation has also semantic, emotional, pragmatic, or stylistic shades of a usual or casual character, which are the components of the word semantics that express emotive-evaluative attitude to the reality. The role of cultural connotation is in the addition to the facts of conceptual system, which are not universal for all languages, and in clarification of the specific features of the definite language. The function of connotation in the interpretation of the world view and the formation of the conceptosphere of the ethnos are assigned. It has been shown that within the boundaries of cultural connotation in the meaning of the language unit three culturally marked blocks of meaning can be distinguished: motivational, evaluative, emotive, which are interpreted in the semantic space of culture and are correlated with cultural and national criteria. The cultural interpretation of the language essences in the correspondence with signs of culture, and the phenomena of the borrowed connotation allow us to speak about the national and cultural facts and their peculiarities in the life of the language community.

Key words: *connotation; linguoculturological, conceptosphere, world view, connotative component; denotative component.*